

**KONYA TİCARET ODASI
Etüd Araştırma
Servisi**

Tarih: 31.01.2007

Bilgi Raporu

Sayı : 2007/490/450

Konu Adı : 2006 Yılı Uluslararası Politika Gelişmeleri

Hazırlayan: Nazlı MAÇ

2006 YILI ULUSLARARASI POLİTİKA GELİŞMELERİ

OCAK :

- Enerji devi Gazprom fiyatta anlayamadığı Ukrayna'ya doğalgaz akışını kesti. Avrupa kış ortasında doğalgazsız kaldı.
- 15 Aralık'ta yapılan Irak'taki seçim sonuçları açıklandı. Bir önceki seçime göre oy kaybetmelerine rağmen, Şii ittifakı ile Kürt ittifakı ilk iki sırayı aldı.
- İran 2.5 yıldır askıya aldığı nükleer yakıt araştırmalarına 9 Ocak'ta Uluslararası Atom Enerjisi Kurumu (IAEA) gözetiminde yeniden başladı.
- Filistin'de on yılın ardından yapılan ilk seçimlerden Radikal Filistinli örgüt Hamas birinci parti olarak çıktı; El Fetih iktidardan düştü. Hamas'ın elde ettiği galibiyet, Batı'da "siyasi deprem" olarak nitelendirildi.

ŞUBAT :

- ABD ile AB üçlüsünün (Britanya, Fransa, Almanya) İran nükleer krizi ile ilgili olarak sunduğu karar tasarısı Rusya ve Çin'in de onayıyla kabul edildi ve BM Güvenlik Konseyi'ne sevk edildi.
- 30 Eylül 2005'te Danimarka'da bir gazetenin Hz. Muhammed karikatürlerini yayınlamasının ardından, Almanya, İspanya ve Fransa'da bazı gazetelerin karikatürü aylar sonra tekrar basması konunun uluslararası bir kriz niteliğine dönüşmesine neden oldu ve İslam dünyasındaki tepkiler gösterilere ve saldırılara dönüştü..
- Hamas'ın Şam'da sürgün yaşayan lideri Halid Meşal başkanlığındaki heyetinin gayri resmi Ankara ziyareti uluslararası alanda şaşkınlık yarattı.
- Irak'ın Samarra kentinde Şiilerin 12 imamından ikisinin yattığı kutsal Askeriye Türbesi'nin bombalanması, Sünni ve Şiiler arasında mezhep çatışmalarına yol açtı.

MART :

- Uluslararası Atom Enerjisi Kurumu (IAEA), İran'ın nükleer faaliyetleriyle ilgili raporu ele almak üzere 6 Mart'ta Viyana'da toplandı.
- İsrail ordusunun Eriha kentinde eski İsraili Turizm Bakanı Zeevi'yi öldürmekten mahkûm Filistin Halk Kurtuluş Cephesi lideri Ahmed Saadet'i ele geçirmek için cezaevine yaptığı baskın, Ortadoğu'da iplerin yeniden gerilmesine neden oldu.

- Savaş suçlusu sanığı eski Yugoslavya Devlet Başkanı Slobodan Miloşeviç Yugoslavya için kurulan BM savaş suçları mahkemesinde yargılanırken, kalp krizi geçirerek öldü.
- Irak'ta meclisin toplanmasıyla yeni anayasa da yürürlüğe girdi.
- Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin, Çin'i kalabalık bir heyet ile ziyaret ederek, enerji alanında petrolden doğalgaza, yüksek teknolojiden ticarete Çin ile dev bir işbirliğine girişti.
- Ortadoğu'nun akıbetini belirleyecek İsrail seçiminden, Ehud Olmert'in liderliğini üstlendiği Kadima (İleri) birinci çıktı.

NİSAN :

- İran Cumhurbaşkanı Mahmud Ahmedinecad ülkesinin 'uranyum zenginleştirdiğini' ilk kez resmen açıkladı. Uranyumu 3.5 oranında zenginleştirmeyi başaran İran, böylece dünyanın nükleer teknolojiye sahip 8. ülkesi oldu.
- İtalya'daki seçimlerde Silvio Berlusconi'nin partisi bozguna uğradı. Romano Prodi hükümeti kuran isim oldu.
- ABD, yüzyılın ilk yarısı bitmeden kendisini geçeceği hesaplanan yeni süper güç Çin'in liderini ağırladı. Çin Devlet Başkanı Hu Jintao'nun ABD'ye ilk ziyaretinin gündemini ticari ilişkilerin yanı sıra İran ve Kore'nin nükleer programları ile insan hakları konuları oluşturdu.
- Fransa'da 10 hafta süren sokak gösterileri ve üniversite boykotları sonucu Cumhurbaşkanı Jacques Chirac gençlerin haklarını kısıtlayan yeni istihdam yasasını geri çekti.
- ABD Dışişleri Bakanı Condoleezza Rice Türkiye ziyaret etti. Bu ziyaretin temel gündem maddesi İran olurken, diğer gündem maddeleri ise PKK, Irak, İsrail-Filistin sorunları, Kıbrıs ve ikili ilişkilerdir.

MAYIS :

- Irak'ta seçimlerden beş ayı aşkın bir süre sonra, içinde Sünni, Şii ve Kürt partilerin temsilcilerinin bulunduğu 'milli mutabakat hükümeti' Meclis onayını alarak kuruldu.
- Bolivya'nın sosyalist lideri Evo Morales yayımladığı bir kararname ile Bolivya'nın enerji sektörünü devletleştirdi.

- Kuzey Irak'taki özerk Kürt yönetimi meclisi, Kürdistan Yurtsever Birliği (KYB) ile Kürdistan Demokrat Parti'nin (KDP) bölgede tek yönetim oluşturmayı öngören anlaşmasını onayladı.

HAZİRAN :

- Irak'taki El Kaide örgütünün lideri Ebu Musab El Zerkavi, bir Amerikan saldırısının ardından öldürüldü.
- Efsane lider Josip Broz Tito'nun Yugoslavya'sından geriye kalan tek cumhuriyet olan Sırbistan-Karadağ'ın küçük ortağı Karadağ, yapılan referandumdan sonra resmen bağımsızlığını ilan etti..
- BM Güvenlik Konseyi'nin beş daimi üyesiyle Almanya'nın, nükleerden vazgeçmesi karşılığında hazırladığı teşvik paketi İran'a iletildi.
- İsrail'in plajda piknik yapan dördü çocuk yedi Filistinliyi füzelerle öldürmesi, Filistin'de öfke seli yaratırken Hamas'ın askeri kanadı İzzeddin Kasım Tugayları'nın 16 aylık ateşkesi bozup misillemelere başlaması, kutsal topraklardaki gerilimi doruğa çıkardı..
- Hamas'ın askeri kanadının da dahil olduğu Filistinli militanlar Gazze sınırında İsrail askeri kontrol noktasını basarak iki İsrail askerini öldürdü, bir İsrail askerini ise kaçırdı. Kaçırılan askerini kurtarmak için İsrail Gazze Şeridi'ne büyük bir operasyon başlattı.

TEMMUZ :

- Bir askerinin kaçırılması üzerine Gazze Şeridi'ne yeniden giren İsrail, Lübnan Hizbullahı'nın Filistin'e destek amacıyla 8 İsrail askerini öldürmesi ve 2 tanesini de kaçırması üzerine bu örgüte yönelik "Yaz Yağmuru" operasyonunu başlattı. İsrail, Lübnan üzerine kara ve hava operasyonları başlatırken, ülkeyi denizden ablukaya aldı. 12 Temmuz'da başlayan kriz kısa zamanda bir İsrail-Hizbullah savaşına dönüştü. 34 gün süren savaşta, 1200 kişi öldü, 15 bin ev yıkıldı.

- İsrail savaştan kaçan Lübnanlı sivilin sığındığı Kana kasabasına ağır bombardıman düzenledi. 18'İ çocuk 28 sivilin öldüğü Kana Katliamı dünya çapında infial yarattı. BM Güvenlik Konseyi de, Lübnan Başbakanı Fuad Sinyora'nın çağrısı üzerine toplandı.
- İsrail, Lübnan Hizbullahı'na yönelik operasyonunda 1000'in üzerinde sivilin ölümüne neden olmasından dolayı uluslararası alan büyük tepkiler almasına karşın, Birleşmiş Milletler (BM) ABD vetosu nedeniyle İsrail'i kınama kararı alamadı.

AĞUSTOS :

- BM Güvenlik Konseyi Hizbullah'ın 'tüm saldırılarına', İsrail'in ise 'hücuma yönelik askeri operasyonlara' derhal son vermesi' çağrısını temel alarak 'çatışmaların tamamıyla bitirilmesini' içeren kararı oybirliğiyle kabul etti. BM Güvenlik Konseyi'nin 11 Ağustos'taki 1701 sayılı kararı 14 Ağustos'ta yürürlüğe girdi ve savaş sona erdi. BM Güvenlik Konseyi'nden çıkan kararda sınıra 15 bin askerden oluşan Lübnan ordusunu destekleyecek biçimde barış gücü konuşlanması öngörüldü. Lübnan ordusu da, BM'nin ateşkes kararı uyarınca 1967'den beri ilk kez ülkenin güneyinde konuşlanmaya başladı.

EYLÜL :

- Roma Katolik Kilisesi'nin lideri Papa 16. Benedikt'in yaptığı bir alıntıyla İslam'ı şiddetle özdeşleştiren bir konuşma yapması, Müslüman toplumların tepkisini çekti.
- Kuzey Irak'taki 'Kürdistan bölgesi yönetimi' başkanı Mesut Barzani'nin, bölgede Irak yerine Kürdistan bayrağı asılması talimatı bölgede Barzani ile Şii Başbakan Nuri Maliki ve Sünni siyasileri karşı karşıya getirdi.
- AB'nin 'bütçe açığı şampiyonu' Macaristan'da solcu Başbakan Ferenc Gyurcsany'nin "Ekonomi konusunda gece-gündüz halka yalan söyledik" sözleri üzerine ülke genelinde protesto gösterileri başladı.
- Tayland'da ordu, görevi kötüye kullanmak ve yolsuzlukla suçlanan Başbakan Thaksin Shinawatra'ya karşı darbe düzenledi.

EKİM :

- Kuzey Kore, ABD ve uluslararası toplumun itirazlarına rağmen ilk atom bombası denemesini yaptı.

- BM Güvenlik Konseyi, Kuzey Kore'nin nükleer silah ya da füze yapmasına yarayacak malzemelerin bu ülkeye, diğer ülkeler tarafından ticaretinin engellenmesini öngören karar tasarısını, oybirliği ile kabul etti.
- Fransa Meclisi Genel Kurulu, Sosyalist Parti'nin sunduğu 'Ermeni soykırımı'nı inkarın suç sayılmasını öngören yasa teklifini kabul etti. Teklif, 'soykırım'ı inkar edenler hakkında 1 yıl hapis ve 45 bin euroya kadar para cezası öngörüyor.
- Irak meclisi, ülkenin parçalanmasıyla sonuçlanmasından korkulan geniş özerklikli bölgeler kurulmasına yönelik federalizm yasasını kabul etti.

KASIM :

- 2005 yılından bu yana süren Duceil Davası'nda Irak Yüksek Mahkemesi Saddam Hüseyin'i insanlığa karşı işlediği suçtan ötürü ölüm cezasına çarptırdı.
- ABD'deki Kongre seçimlerinde Demokratlar Kongre'nin her iki kanadında çoğunluğu ele geçirdi. Bunun üzerine ABD Savunma Bakanı Donald Rumsfeld istifa etti.
- ABD, BM Güvenlik Konseyi'nde, İsrail'in Gazze Şeridi'ndeki son operasyonunu kınayan ve İsrail'in askeri operasyonlarını sona erdirmesini isteyen karar tasarısını veto etti.
- Lübnan'da bir buçuk yıldır yaşanan suikastlerin son halkası, Lübnan'ın Şam yönetimine muhalif Hıristiyan Sanayi Bakanı Pierre Cemayel, konvoyuna yapılan silahlı saldırıda öldürülmesi oldu.
- Papa 16. Benediktus 28 Kasım-2 Aralık tarihlerinde Türkiye'yi ziyaret etti ve Papa'nın Türkiye ziyaretiyle, kültürlerarası diyaloga katkıda bulunduğu tüm dünyanın üzerinde uzlaştığı bir unsur oldu.

ARALIK :

- Eski Dışişleri Bakanı James Baker ile eski Kongre üyesi Lee Hamilton'ın eşbaşkanlığını yaptığı Irak Çalışma Grubu (İÇG), ABD'nin Irak politikasında strateji değişikliği öneren raporunu Başkan George W. Bush'a sundu.
- Asya'da Çin ve Rusya'nın yükselen gücünü dengeleme arayışındaki ABD'nin Hindistan'la nükleer işbirliği anlaşması Kongre'nin iki kanadında da onaylandı.
- Türkiye'yle İsrail, Karadeniz'i Kızıldeniz'e bağlayarak Rus ve Kazak petrollerini Uzakdoğu pazarına daha hızlı ve güvenli ulaştıracak bir boru hattı inşa etmek için anlaştı.
- Birleşmiş Milletler (BM) Güvenlik Konseyi aldığı 1737 sayılı kararla uranyum zenginleştirme programını durdurmadığı için İran'a yaptırım uygulanmasını

kararlaştırdı. Askeri yaptırım bulunmayan karara göre İnan'a nükleer katkı yapacak malzeme satışı yasaklandı.

- Somali'de iktidardaki Birleřik İşlam Mahkemeleri'ne karşı Batı yanlısı geçici hükümeti destekleyen Etiyopya arasında savaş başladı ve Etiyopya destekli geçici hkmet birlikleri başkent Mogadiřu'yu ele geçirdi.
- Duceyl davasında idam cezasına çarptırılan Irak'ın devrik lideri Saddam Hüseyin 30 Aralık'ta asılarak idam edildi.